

Свято українського вінка

Обладнання: На центральній стіні прикріплено великий макет українського вінка, від якого розходяться в правий та лівий бік кольорові стрічки. В центрі вінка – плакат з назвою свята. прислів'я та приказки, вишиті рушники, серветки, віночки, квіти, якими прикрашена сцена і зала, де відбувається свято.

Мета: розширювати уявлення учнів про традиції та звичаї українського народу; виховувати бажання дотримуватися їх; розвивати пізнавальні інтереси.

Ведуча: Добрий день, дорогі друзі! Сьогодні ми хочемо запросити вас на наше свято – свято українського вінка.

Український вінок. Він не просто краса – це символ добра й чудовий оберіг нашої української культури.

(звучить пісня)

Ведучий: Кожна нація, кожен народ мають свої звичаї, обряди, що склалися протягом багатьох століть і висвячені віками. Звичай розрізняють і об'єднують людей в один народ, одну націю, охороняють від забуття. Оберегами від злих сил вважалися в народі рослини, які мали чудодійні властивості.

Квіти – постійні супутники нашого життя. Вони усюди – на клумбах, у кімнатах у вазонах, на вишитих рушниках. Із них робили цілющі відвари, напої.

Ведуча: - А що буде, коли сплести квітку до квітки?

Ведучий: - Ну звичайно ж віночок!

Учень: Які в народі звичаї крилаті,

Який багатий наш духовний світ!

Традиції живуть у кожній хаті

І їх вивчають діти з юних літ.

Щоб українцями по світу крокувати,
Й на цій землі прожити не дарма.
І щоб ніхто не зміг нам дорікати,
Що в нас коріння власного нема.
Традиції ніколи не вмирили,
Їх українці свято берегли.
А в світлий час їх з пам'яті дістали
І, наче стяг, в майбутнє понесли.

Учень: Моя земля! Чарівна Україна!

Ти мила серцю й дорога мені.
Ти рідна ненька, я — твоя дитина!
В мені твої традиції й пісні.
Оті, що здавна всюди прижилися,
І стали необхідні й чарівні.
Вони з моїм єством давно злилися...
Веселі часом, іноді сумні.
А я расту і хочу більше знати,
Про наш народ, його життя-буття.
Тож хочеться усе мені пізнати,
Щоб не пішло ніщо у небуття.

Учень: Це, як повітря, треба для дитини,

Бо тут мій рід, тут народився я.
Я справжній син своєї Батьківщини,
Бо ж українець маю я ім'я.

Учень: Я — українець і для мене свято

Усе, що рідне для батьків й дідів.

Традицій в Україні є багато,

І я б усі їх вивчити хотів.

Учень: Бо в них життя, історія народу,

Душа дитинна, що в словах живе.
І вічне прагнення отримати свободу,
І щира пісня в небесах пливе.

Ведуча. За вікном уже пізня осінь, майже зима, але зараз перенесемося у чарівне літо, завітчане польовими квітами, білими ромашками, синіми волошками у житі, червоними маками, голубими незабудками...

Ведучий. Нехай наше свято нагадає кожному з нас чарівну пору цвітіння українських полів, прохолодний ставок, над яким схилилися старезні верби, красуються біля самої водички кущики калини, а над шляхом височіють темно зелені тополі, на яких змостили гнізда лелеки, улюблені птахи нашого народу.

Ведуча. Бо хто ж, як не вони, білі лелеки, приносять навесні у родини немовлят! І збільшується українська сім'я, і народжується більше колискових пісень, і до людей приходять щастя...

Ведучий. Підросте в сім'ї дівчатко і побіжить на квітучий луг, щоб з чарівних квіточок — маків та ромашок, ромен-зілля та волошок — сплести собі дивовижний віночок. Адже стільки дивини і чарів у тих віночках, стільки неповторної краси і радості!

Ведуча. Український віночок. Сьогодні ми про нього дізнаємося більше. І нехай кожна дівчинка в Україні знає, що вінок — це давня українська традиція, яка прийшла з глибини віків. Віночок завжди був окрасою голівок дівчат, і кожна виплітала його так майстерно, щоб він був їй до лиця і підкреслював вроду.

Учень: У віночок України
Заплету я квіти нині.
Віночок — не проста краса,

Йому підвладні й небеса.
Про це відомо у нас зроду,
Він — оберіг народу й роду.

(звучить пісня)

Ведуча: Вважалося, що вінок з живих квітів захищає дівчину від напасників і лихого ока. Народ вірив, що дівчина, маючи на своїй голові вінок, володіє чарами. А ще вінок на голові і для здоров'я, тому є квіти, які потрібно обов'язково вплести.

Ведуча: До українського віночку вплітали різноманітні квіти, а всього в одному вінку могло бути до 12 різних квіток. Кожна квітка у віночку щось символізувала.

(Виходять дівчата із квітками-символами).

1-а дівчина (з квіткою деревію).

Деревій — красива квітка, схожа на квітуче деревце. Де б вона не з'явилась, обов'язково порадує всіх своїм квітом. Діти називають цю квіточку рибкою, бо форма листячка в неї має форму рибки, різьблена й приємна на дотик. Як символ нескореності, деревій посідає центральне місце у віночку.

(Фото квітки на екрані)

2-а дівчина (із квіткою барвінку)

Барвінок — символ життя, він має довгі пагінці — безконечники, які стеляться по садочку, горнуться до осел і людської. Листячко цупке, не боїться суховію, з нього, нанизуючи одне на одне, дівчата виготовляли стрічки-віночки, сколювали ним волосся, щоб не заважало у буденній роботі. А квіти барвінку — яскраво-сині, з жовтою серединкою, надзвичайно скромні, нагадують зірочки на вечірньому небі. Використовували барвінок у лікуванні застудних захворювань, для поліпшення зору; ним хліб святковий прикрашали, виготовляли весільні букетики і до віночка вплітали.

Учень: Барвінок усміхається

Блакитним небесам,

Під вітерцем гойдається

Він, мов метелик, сам.

Здається, доторкнуся я

До ніжних пелюсток -

Злетить у небо сонячне

Метелик із квіток.

(Фото квітки на екрані)

3-а дівчина (з букетиком незабудок).

Наче небесні озерця, в окрузі

Розквітли довкруг незабудки на лузі;

Тендітні, блакитні, беззахисно-світлі,

Мов очі дитини, ласкаві й привітні... *(Фото квітки на екрані)*

4-а дівчина (з гронами калини).

Калина — символ України, символ краси та дівочої вроди. Це дерево нашого українського роду. Колись воно пов'язувалося з народженням Всесвіту і назву свою взяло від давньої назви Сонця — Коло. Червоні ягоди калини із ягідками-сердечками — то символ крові та невмирущого роду.

Учень: Калинова гілочка під віконечком.

Манить мене білим цвітом,

Ніби сонечком.

Я до сонечка долоні простягаю,

До грудей духмяні квіти пригортаю.

(звучить пісня, фото квітки на екрані)

6-а дівчина (у віночку з квітів безсмертника).

Безсмертник у віночку дарує здоров'я, загоює найтяжчі рани. І назва у нього символічна: без смерті прожити. Існує чудова легенда про його назву.

Учень: Одного разу сталася на землі велика суперечка між квітами.

Запишалися ошатні квіти Лілея, Троянда, Айстра: «Навіщо засмічувати все навкруги простенькими польовими квітами, навіщо вони, якщо є такі прекрасні, як ми? Вони не мають навіть сотої частки нашої краси. Отже, лише нами нехай квітне земля!» Посварилися квіти. Побачивши як сперечаються між собою її діти, Матінка-Природа дуже розлютилася і вирішила знищити їх усіх, адже вони зневажають один одного і тому негідні життя.

Але була в рослинному царстві одна маленька квітка, яка звернулася до своїх сестер, щоб помирити їх: «Мені дуже прикро слухати ваші суперечки, любі сестри, - тихенько промовила вона. – Хіба не для всіх нас світить сонечко, хіба не всіх воно однаково гріє та любить? Отже, якщо ми народилися на цьому світі, то всі маємо і рівні права на життя». – «А як твоє ім'я?» - запитала троянда. «У мене немає імені...» - «Імені немає, а поради дає , - тихо усміхнулася Лілея. І тут всі квіти побачили Матінку-Природу. Вона підійшла до квітки, ласкаво посміхнулася і промовила: «Буде тобі ім'я. Віднині і довіку називатимуть тебе люди безсмертником і поважатимуть за те, що багато лікувальної користі приносиш їм» Так отримав безсмертник своє ім'я. *(Фото квітки на екрані)*

7-а і 8-а дівчина (з квітами любистку і волошок).

У народі існує легенда, що любисток і волошка колись були птахами і вчили людей любити одне одного, бути щирими і відвертими. А коли померли ці пташки, то проросли квітами, пахучими рослинками — любистком та волошкою. У них чудові лікувальні властивості: ними миють волосся, освіжають хату, купають маленьких дітей. Тому ці квіти у віночку є символом людської відданості, уміння бути корисними.

Учень: Рoste любисток у городі,
Його люблять у господі
За стебло його гіллясте
Листя надрізне, зубчасте
Що дихає холодком
Як притулишся чолом.

(Фото квітки на екрані)

Учень: Заплакала Волошка гірко,
І покотилась з неба зірка.
Й де срібні промені торкнулись
Землі, відразу спалахнули,
Немов блакитні самоцвіти,
В траві чудові диво-квіти.

(Фото квітки на екрані)

9-а дівчина (з оберемком ромашок).

Ромашку у віночок не вплітали дуже довго, поки не дізнались, що вона не лише красива, а й сильна своїми лікувальними властивостями, дає людям здоров'я, доброту й ніжність. Її вплітають у віночок поряд з кетягами калини, яблуні та вишні. Перевивають батіжком хмелю, бо він несе в собі значення розвитку, молодого буяння та любові. Вважають, що хміль — це весільна символіка. Як хміль в'ється, прикрашаючи свої пагони духмяними бурульками, так і хлопець має витись біля нареченої, бути готовим до одруження.

Учень: Пробудилися ромашки
На світанні голубім,
Очі в очі зазирали,
Розмовляючи собі.
Пелюстки ласкали білі
І гойдали їх вітри,

І світанок на голівки

Сипав роси їм згори.

(Фото квітки на екрані)

10-а дівчина (з квітами маку).

Ніжна пелюстка маку несе в собі пам'ять роду. Дівчата, в сім'ї яких був загиблий, з любов'ю і сумом покладали на голову віночки із семи маків, присягаючи цим зберегти і продовжити рід. А взагалі мак у віночку з'явився дуже давно, у XVI — XVII ст. І він є не лише символом туги й печалі, а й дає сон і думку береже.

Учень: Як без вишні – не садок,

Так без маку – не вінок,

А його ось, як на те,

Скільки в полі тут росте!

І червоний і стрункий,

І свіженький все який!

Цілу купу нарвемо –

Всім віночки сплетемо! *(Фото квітки на екрані)*

11-а дівчина (з квітами чорнобривців).

У найперший віночок дівчатам вплітали чорнобривці, щоб гарними на вроду були, чорнобривими. Вірили в те, що ці квіти допомагають позбутися головного болю.

Учень: Гарні квіти біля хати

Навесні садила мати,

Чорнобривці чорноброві

Квітнуть в тиші вечоровій

Чорнобривці чарівні

Так і просяться в вінки. *(Фото квітки на екрані)*

12-а дівчина (з квітами ружі та троянд).

Ружа, мальва та півонія символізують в оздобі українських дівчат віру, надію

та любов. Ружа — улюблена квітка українців, її дбайливо плекали під вікнами хати, бо нагадує вона Сонце. Ружі й троянди укладали у віночку за законами рослинного орнаменту, що означало безперервний сонячний рух з вічним оновленням. Вони мають вигляд квітів-зірок, що уособлюють уявлення народу про Всесвіт як систему. Про них також складено в народі легенду.

Кажуть, що колись були три сестри, і звали їх саме Ружа, Мальва та Півонія. Славилися ці дівчата своєю вродоб, але ще найбільше – добротою і чудодійним цілительством, бо рятували людей від багатьох хвороб.

Якось довідалися про це злі сили і вирішили загубити дівчат. Перетворили вони одного Злого Духа на гарного воїна та відіслали його до сестер. Удаючи із себе пораненого, постукався він вночі до хати та й питається: а чи тут дівчата-красуні живуть, що людей лікують? «Тут», - відповіла Ружа, найстарша сестра. «То впустіть мене до хати», - каже воїн. Відчинили двері дівчата, допомогли пораненому, загоїли його рани, втамували біль. «А хто ти бужеш?» - питає його Мальва. «Той, хто на бранному полі найсміливіший та найжорстокіший».- «А чи зробив ти що-небудь доброго людям?» - «Ні!» - заже Злий Дух. «То наша допомога не буде тобі на користь!» - вигукнула Півонія. Розлютився гість, дмухнув смертю на дівчат – гадав він, що навіки зітре з лица землі людську надію, віру та безкорисну людов. Але, на диво, не впали мертвими дівчата, а перетворилися на гарні цілющі квіти.

З тих пір ще більше шанують люди ружу, мальву та півонію, прикрашають ними свої подвір'я: мальву саджають під вікном, півонію – біля криниці, а ружу – у садку, ближче до сонця.

(Фото квітки на екрані)

Ведуча: Вінок – це не тільки сплетені у коло квіти, гілочки. Для завершення його прикрашання використовували стрічки.

Кожна дівчина знала послідовність вплітання стрічок у віночку.

Учень: Про це, юний друже, повинен ти знати:

Коричнева стрічка – земля, наша мати.

Вона в нас єдина, вона найрідніша

Коричнева стрічка – вона найміцніша.

Учень: Ми хочем, аби ви усі зрозуміли:

Ці жовті стрічки – наше сонечко миле.

Воно дає світло, дарує тепло.

Без сонця життя б на землі не було.

Учень: Дві стрічки: зелена і темно-зелена –

Це юність, краса. Це природи знамена.

Зелена трава і зелені листочки –

Дві стрічки зелені ми маєм в віночку.

Учень: Дві стрічки : блакитна і синя, темніша –

Це небо і води. Хай будуть чистіші.

Дай Боже, щоб ми вберегли їхню суть,

Нам небо і води здоров'я дають.

Учень: Оранжева стрічка – м'яка паляниця.

Це й колос достиглого жита, пшениця.

Дивись, як оранжева стрічечка сяє,

Рум'яна, як хліб, й нам про хліб нагадає.

Учень: А ця, фіолетова, те означає,

Що розум людський ще надій не втрачає

На те, що послухаєм розум і Бога,

На те, що щасливі ми будемо з того.

Учень: Малинова стрічка або малинова

Про щедрість сказати своє хоче слово,

Про те, що не можна усе тільки брати,
Що треба навчитись і щедро давати.

Учень: Багатство й достаток – рожева ця стрічка.

Багатство пора вже нам мати за звичку.

Достаток з рожевої стрічки всміхатись

Нам буде, як праці не будем боятись.

Учень: Якщо ви в вінок стрічки білі вплели,

То треба, щоб душу свою берегли.

Перлини душі ви збирайте в намисто,

Душа хай, як білі стрічки, вона буде чиста.

(учні виходять)

Ведуча: Вдихну повітря, що пахне тим духмяним цвітом,

Який з дитинства пам'ятаю, як в садку,

Так пахли чорнобривці, матіоли й незабудки,

І запах лілії дурманив навкруги...

Той час дитинства не вернути,

Ті квіти, що під хатою росли,

Посію, хай нагадують забуте,

І знову мріями в дитинство віднесуть.

(звучить пісня)

Учень: Щасливі ми, як є у нас родина,

Як є сім'я, а в ній любов, тепло.

В гармонії тоді зростатиме дитина,

І пам'ятатиме, що в серце залягло:

І ласку мамину, батьківське тверде слово.

І мудрість вікову, що тут живе.

Й традиції засвояться чудово,

І казки дух, що по кутках пливе.
Й легенди давні, на які багаті,
Піднімуть нас на дужому крилі.
А мрії чисті, світлі і крилаті
Нестимуть діток на шляхи землі:
Малих дівчаток в чарівних віночках,
Хлоп'ят, допитливих вже з юних літ...
Батьківське щастя — у синах і в дочках,
На цьому і стоїть наш білий світ.

Ведуча: Тому нехай для вас, коли станете дорослими, дорогою залишається рідна домівка, палко любіть рідний край, його звичаї, мову нашу солов'їну, щоб ніколи не змогли зламати калинову гілку чи інше дерево, а навпаки, прикрашали нашу землю своїми руками.

Ведуча: Наше свято доходить кінця, але не закінчується наша зустріч із прекрасними українськими традиціями. І нехай ніколи не залишає вашу душу любов до рідної землі та до рідного джерела народної мудрості.

(звучить пісня).